

Bibliografia

Història dels descobriments geogràfics.

Gonçal de REPARAZ (fill). Volum I. "Els primers viatgers". Núm. XXVI de la *Collecció Popular Barcino*. - Barcelona, 1927.

Amb aquest fullet la benemèrita *Collecció Popular Barcino* inicia una Història dels descobriments geogràfics que ha d'ocupar diversos volumets. El propòsit ens sembla molt lloable, així com ben encertada l'elecció de l'autor en la persona del Sr. REPARAZ, jove estudiós que comença a especialitzar-se en aquest aspecte dels treballs històrics.

L'exposició és clara i precisa i la lectura resulta agradable i planera, tal com ha d'ésser la d'un treball d'una collecció popular destinada no als erudits, sinó al gran públic. Ara que l'autor, en redactar aquest primer fascicle de la seva obra, s'ha vist precisat a trepitjar un terreny que li és indubtablement nou, ço que ha fet que llisquessin en les seves planes algunes equivocacions, que solament per referir-se a la Península Ibèrica i a matèries que han estat objecte de nombrosos treballs i publicacions recents de SCHULTEN i del meu mestre BOSCH GIMPERA, creiem útil rectificar.

En primer lloc, observarem que la colonització occidental portada a cap pels focuus (no pels focis com diu REPARAZ en tres llocs diferents, pàgs. 31, 32 i 38: *focis* habitants de Fòcida, regió de la Grècia central; *focous*, habitants de Focea, ciutat de la Jònia) va tenir una etapa anterior a la fundació de Massàlia, i que, segons tota versemblança, Mainake i Hemeroscopeion foren fundades, abans de Massàlia, directament pels focuus i no pels massaliotes; tan sols Emporium va ésser una colònia d'aquests darrers. Ens estranya que l'autor no faci referència a aquesta primera colonització grega, ni a KOLAIOS DE SAMOS que, segons HERODOT (4.152), va ésser el primer grec que va petjar la terra de Tartessos, tant més, que la relació d'HERODOT no té res de llegendària; l'única dificultat que presenta és la situació de Tartessos (vegeu el treball de Paul BORCHARDT: *Plato Jusel Atlantis (Petermann Geographischen Mitteilungen, 1927, p. 19 i seg.*, que ha suggerit una nombrosa literatura). Sobre aquesta situació, en la pàg. 29, fa REPARAZ algunes observacions que resulten poc clares i completes, ja que en fer-les, no s'han tingut prou presents el treball que acabem de citar, els de SCHULTEN i BOSCH, i la totalitat de les cites bíbliques. Però l'observació més important que hem de fer és l'omissió de la cita del Periple grec del segle VI abans de J. C. contingut a l'*Oda Marítima* d'AVIÉ i que és la font més antiga de la geografia d'occident i un dels textos geogràfics més detallats i de data més venerable que es coneixen. AVIÉ és citat per REPARAZ a la pàg. 28, a propòsit de contenir el seu poema una referència al periple d'Himilcon; però res es diu de l'obra bàsica d'AVIÉ, aquesta tan detallada descripció de les costes de la Península, feta per un marí massaliota, per ésser utilitzada

pràcticament pels navegants. Això és tant més de doldre quan la millor edició crítica d'AVIÉ publicada fins ara, va ésser feta en 1922 per la nostra Universitat, formant amb ella el primer volum de les *Fontes Hispaniae Antiquae*, que a cura de SCHULTEN i BOSCH GIMPERA, publicà el nostre primer cercle docent, i que aquest text ha estat els últims anys objecte de pròlixos comentaris a casa nostra.

Fetes aquestes lleus observacions, només ens cal elogiar el treball de REPARAZ que de cert adquirirà una major seguretat en entrar els temes de geografia i cartografia medieval, als que amb tanta atenció es dedica.

SERRA-RAFOLS